
Samenvatting Juridische Aspecten van Kennismanagement

Aan de hand van alle hoor- en werkcolleges en de voorgeschreven literatuur.

Rechtsgeleerdheid

Samenvattingen

<https://timvandenbelt.com/dutch/samenvattingen/rechtsgeleerdheid/>

20 maart 2016

ing. T.J. van den Belt | <https://timvandenbelt.com>

Inhoudsopgave

Introductie & Algemeen	2
Week 1: Kennis	2
1.1. Wat is kennis(management)	2
1.2. Borgen van kennis.....	3
1.3. Kennis toepassen	3
1.4. Kennis vergaren	4
1.5. Kennis delen	4
Week 2: Auteursrecht	4
Week 3: Octrooirecht & doel van IE-rechten	7
3.1. Octrooirecht	7
3.2. Doel IE-rechten	8
Week 4: Databankenrecht & Arbeidsrecht	9
4.1. Databankrecht	9
4.2. Arbeidsrecht	9
4.2.1. Concurrentiebeding.....	9
4.2.2. Opleidingsbeding.....	10
4.2.3. Geheimhoudingsbeding	11
4.2.4. Relatiebeding	11
Week 5: Kennis in advocatuur & voetbal.....	11
5.1. Voetbal	11
5.2. Advocatuur	12
Week 6: UWV.....	13
Week 7: Waarde van kennis.....	14

Introductie & Algemeen

Week 1: Kennis

1.1. Wat is kennis(management)

Kennismanagement is het **beheer** van **kennis** in een **organisatie**. De juiste kennis aanwenden binnen een **informatieverwerkingsproces**. Dit kan **vastgelegde** kennis zijn zoals bijvoorbeeld in een kennisdatabank, ook wel **informatiemanagement**. Waarbij **informatiemanagement** juist het **optimaliseren** van **informatievoorzieningen** is. **Juridisch** wordt deze kennis **gewaarborgd** via het **intellectuele eigendomsrecht**. Het kan ook **kennis** zijn van de **werknemers** binnen een bedrijf, **niet vastgelegde kennis**. **Juridisch** wordt deze

kennis **gewaarborgd** voornamelijk via het **arbeidsrecht**. Dit is een soort van **human resource management**.

Maar wat is kennis? “**Kennis** is datgene wat je **in staat stelt** om **betekenis** aan **gegevens toe te kennen** en om hieruit **conclusies** te **trekken**”. Dit **zegt niks** over de **waarde** van de kennis, het is niet meteen ‘**ware**’ kennis.

Je hebt **expliciete** en **impliciete** kennis. **Expliciet** is ofwel **vastgelegd**, **geobjectiveerd** of als **object**. **Impliciet** is iets **persoonlijks** of het hebben van een bepaalde **vaardigheid**.

Er zijn enkele hoofdthema’s binnen kennismanagement:

1.2. Borgen van kennis

Hiermee voorkom je eventuele verlies van kennis. Bijvoorbeeld wanneer een werknemer vertrekt. Dit kan op twee manieren:

- **Kennis vastleggen**
 - Hier zitten wel enkele nadelen aan. Wie bepaalt welke kennis **nuttig** is? Wat voor de een **vanzelfsprekend** is hoeft dit niet voor de ander te zijn. Daarnaast kan kennis **verouderd** raken. Ook moet de kennis eerst **begrepen** worden voordat je het kan begrijpen, hiervoor kan weer een ander bepaalde hoeveelheid kennis vereist zijn.
- **Socialisatie** (werknemers trainen in bijv. groepen of junior/senior)
 - Op deze manier is het **vertrek** van een **werknemer minder erg**. Een ander persoon bezit door deze manier ook de kennis. Ook ontstaat hierdoor **groeps-kennis**. Drie nadelen zijn dat de nieuw opgeleiden ook **direct** kunnen **vertrekken**, de mensen in opleiding nog **niet** erg **productief** zijn en de kennis is **moeilijk te meten**.

1.3. Kennis toepassen

Het verwerken van de informatie

- Hierdoor **voorkom** je dat **vastgelegde kennis niet** wordt **gebruikt** en dat medewerkers **niet verkeerd** worden **ingezet**. Ook het ‘**not invented here**’, veroorzaakt door het **conservatisme**, probleem wordt hierdoor opgelost. Dit probleem is dat men denkt de meest wijze te zijn en hierdoor niet naar anderen luistert.
- Dit doe je via een **proces**. Waar is **welke** kennis **nodig**? **Hoe** wordt deze kennis **vergaard**? **Waar dient** deze kennis te worden **vastgelegd**? Dit doe je ook wel via een **kenniskaart**, ook wel **yellow pages** genoemd.

1.4. Kennis vergaren

Door het **vergaren** van kennis kan je **innoveren**. Een **veranderde maatschappij vraagt om vernieuwing**. Door **vergaring bouw** je een **voorsprong** op je **concurrenten**. Tot slot kan het zijn dat je hierdoor **nieuwe markten aantrekt**. Momenteel gebeurt dit te veel waardoor kennismanagement bijna gelijk staat aan innoveren. Er behoort uiteraard een evenwicht tussen elk thema te zitten.

Vergaren kan op **meerdere manieren**. Je kan **zelf onderzoek** (research en development, afgekort R&D) doen. Hierdoor **maak** je zelf **nieuwe kennis** en behaal je een voordeel op je concurrenten. Maar je kan ook **leren van je concurrenten** of zelfs je **cliënten**. Een laatste manier is het **binnenhalen** van **nieuwe kennis** via **werknemers**, human resource management.

1.5. Kennis delen

Kennis delen impliceert eigenlijk dat je kennis ook **borgt**, en visa versa. Ook bij het toepassen en vergaren speelt het een rol.

Er kunnen echter enkele **problemen** ontstaan. Allereerst kan het zo zijn dat het bedrijf een **cultuur** heeft die **onderlinge concurrentie** simuleert. Om voor de ander te blijven wil je dan niet delen. Zo nemen advocatenkantoren soms meer stagiaires aan dan er uiteindelijk kunnen blijven. Het kost ook **veel tijd** en **geld**. Daarnaast, kennis kan je een zekere status opleveren, waarom zou je die uit handen geven?

Door het uit handen geven van kennis als werknemer ben je **minder 'onmisbaar'**, waardoor je minder waardevol bent voor een bedrijf om je te houden. Het kan ook je **carrière belemmeren**. **Loyaliteit** van de werknemer kan tijdelijk handig zijn voor hem/haar, maar bij een **nieuwe inslag** van het bedrijf kan dit alsnog het einde betekenen.

Een **bedrijf** wil **juist** weer dat kennis **gedeeld** wordt zodat dit **geborgd** kan worden. Ook wil een bedrijf op die manier werknemers met elkaar **binden** en een **toekomstvisie** creëren.

Week 2: Auteursrecht

Het Auteursrecht schept een **tijdelijke** en **begrensde monopolie** op de **exploitatie** van een **werk**. Dit recht geldt enkel voor de **weergave** van het werk. Het **idee** zelf valt hier **niet onder**. Om hiervoor in aanmerking te komen zijn er enkele **vereisten**, volgens het **Lancôme/Kecofa** arrest:

- **Voor de mens waarneembaar**
Hiermee wordt bedoeld dat het niet slechts een idee mag zijn maar ook daadwerkelijk visueel zichtbaar voor de mens dient te zijn.

- **Eigen oorspronkelijk karakter en persoonlijke stempel van de maker**
Hiermee wordt bedoeld dat de maker zekere **creatieve** keuzes gemaakt dient te hebben. Er moet iets van 'hem/haar' in zitten wat het uniek maakt.
- **Geen aspect voor een technisch vereiste**
Werken met iets technisch als voornaamste doel worden niet beschermd.

Zodra een werk aan deze vereisten **verkrijgt** de maker/rechthebbende **automatisch** Auteursrecht op het werk. In artikel 10 Aw staan de **soort werken** die voor auteursrecht vatbaar zijn. In **normale** gevallen vervalt het Auteursrecht **70 jaar na de dood** van de **maker**, volgens artikel 37 Aw. In gevallen dat de **maker onbekend** is of de **rechthebbende** een **rechtspersoon** is geldt een termijn van **70 jaar** na de **eerste rechtmatige openbaarmaking**, volgens artikel 38 Aw.

Er zijn **twee exploitatierechten** die een rechthebbende kan uitoefenen. Volgens artikel 12 Aw is de eerste het **openbaar maken**. Hieronder wordt verstaan het **beschikbaar stellen** van het **werk** aan het **publiek** volgens het **Bigott/Doucal arrest**. Hierbij is **niet van belang** dat het **publiek** dit ter kennis heeft genomen, de **mogelijkheid scheppen** is **voldoende**. Ook **verdere openbaarmaking** valt hieronder. Een radio die een lied uitzend is een openbaarmaking, een (rechts)persoon die via de radio het nummer aan het publiek beschikbaar stelt doet aan verdere openbaarmaking (**Caéradio arrest**), mits het publiek een **onbepaald aantal** is en in **groten getale**. Een **uitzondering** hierop is het binnen 'familiekring' openbaren, welke **restrictief** dient te worden uitgelegd (**Dreeshuis/Buma arrest**).

De tweede staat in artikel 13 en 14 Aw, **verveelvoudiging**. Hieronder zijn **drie soorten** te onderscheiden:

- **Slaafse nabootsing**, oftewel (nagenoeg) 1 op 1 kopiëren/overnemen.
Dit valt altijd onder de artikelen en behoudens wettelijke uitzonderingen dan ook altijd een inbreuk.
- **Verveelvoudiging in gewijzigde vorm**
Dit levert een inbreuk (**Infopaq I en II arrest**) op indien de bewerker **auteursrechtelijke trekken** (**Van Gelder/Van Rijn arrest**) van het werk overneemt. **Bepalend** hierbij is de **totaalindruk** die **beide werken wekken** (**Decaux/Mediamax arrest**). Bij een **overeenstemmende totaalindruk** is er sprake van een inbreuk.
- **Bij verveelvoudiging een geheel nieuw auteursrechtelijk beschermd werk creëren.**
Dit is geen inbreuk volgens artikel 13 Aw. Hierbij dient het werk **zodanige afstand** te hebben **van** het **origineel** en dient de maker in **zodanige mate** een **persoonlijke stempel** te hebben meegegeven.
- **Verveelvoudiging en daarbij een niet nieuw auteursrechtelijk werk creëren.**
Dit kan zijn het vertalen van het boek. Bij het vertalen zijn creatieve keuzen gemaakt

welke op zichzelf een nieuw auteursrechtelijk beschermd werk creëert. Doordat het element '**nieuw**' mist blijft dit **desalniettemin** een **inbreuk** volgens artikel 13 Aw indien de rechthebbende geen toestemming heeft gegeven. Wil iemand het bewerkte werk gebruiken, dan dient deze **toestemming** te hebben van **beide rechthebbenden**.

Zonder toestemming, of een wettelijke uitzondering, gebruik maken van zo'n **exploitatie**recht zorgt voor een **inbreuk**. Tegenwoordig is het **omzeilen** van een (*technische*) **kopieerbeveiliging** of de (*technische*) **controle** van wie recht heeft op gebruikmaking van het werk, ook een **inbreuk** volgens de artikelen 29a en 29b Aw. De **maker** heeft ook nog enkele **persoonlijkheidsrechten**, ook al heeft hij het **auteursrecht overgedragen** aan een ander. Zie ook artikel 25 Aw.

Een **rechthebbende** kan zijn **rechten niet inroepen wanneer** zijn recht is **uitgeput**. Hiermee wordt bedoeld dat, wanneer een **werk rechtmatig in handel** is gebracht, de **rechthebbende** zijn **exploitatie**recht (**openbaarmaking**) **niet kan inroepen tegen** het **verder verhandelen** via **eigendomsoverdracht** (art. 12b Aw) van een **door** of **namens** de rechthebbende in het verkeer gebrachte exemplaar. Zijn **exploitatie**recht is voor **dat** exemplaar **uitgeput**.

In hoofdstuk 1, paragraaf 6 van de Aw vind je een aantal andere **uitzonderingen**. Hierbij is altijd vereist dat het gaat om bepaalde **bijzondere gevallen**, **geen afbreuk plaatsvindt** aan de **normale exploitatierechten** en de **wettelijke belangen** van de **rechthebbende** niet **onredelijk** worden **geschaad**.

Soms gaat het Auteursrecht **niet** naar de **maker** maar naar een **rechthebbende**. Dit kan gebeuren in **twee gevallen**. De **eerste** is wanneer het werk is gemaakt **ten behoeve** van een **werkgever** volgens artikel 7 Aw. Of iets ten behoeve van de werkgever is geschapen dient **beoordeeld** te worden aan de hand van de **normale arbeid** van de maker. **Indien** het tot de **taak van de maker** behoorde **voortvloeiend** uit de **arbeidsverhoudingen (Gorter/PTT arrest)**, dan verkrijgt de werkgever het Auteursrecht. Het **tweede** geval is, volgens artikel 6 Aw, wanneer het werk naar **ontwerp en onder leiding** van **een ander** is gemaakt.

Het **voordeel** van het Auteursrecht is dat het **automatisch gebeurt**. Het vereist geen handelen. Hierdoor is het **snel** (onmiddellijk) en **goedkoop** (gratis). In beginsel wordt het Auteursrecht ook **wereldwijd erkent**. Een **nadeel** is echter dat het **enkel de weergave** maar **niet** het **idee** zelf beschermt. Soms kan het ook **onduidelijk wie** exact **rechthebbende** is.

Week 3: Octrooirecht & doel van IE-rechten

3.1. Octrooirecht

Octrooien zien toe op **uitvindingen** welke **nieuw**, **inventief** en **toepasbaar** zijn op het **gebied** van de **nijverheid**. Indien je zo'n uitvinding hebt kan je een aanvraag doen om je uitvinding te beschermen. Hieronder een uitleg voor elke vereiste **ten tijde** van de **aanvraag**:

- **Nieuw**

De uitvinding dient nieuw te zijn. Het mag niet waar dan ook op de **wereld gepubliceerd** of in **gebruik** zijn. Het **kan wel enkele aspecten bevatten** van andere uitvindingen, zolang het **ander niet in één openbaarmaking overeenkomt met eigen uitvinding**.

- **Inventiviteit**

De uitvinding moet **niet voor de hand** liggen. Een **vakman**, welke **geen creativiteit** bezit, moet niet **nagenoeg gedwongen** worden om **dezelfde oplossing** te gebruiken voor een probleem. Dit wordt bekeken via de zogeheten **Problem Solution**

Approach:

- Welke **gepubliceerde / openbare uitvinding uit de stand** van de techniek kan beschouwd worden als de **meest nabije**? **Algemene vakmankennis** wordt hierbij **meegerekend**.
- Welke **technische maatregelen** van de aangevraagde uitvinding **onderscheiden** zich van deze **nabije uitvinding**?
- Welk **objectief probleem** wordt hierdoor **opgelost**?
- Is het voor een **vakman zonder creativiteit vanzelfsprekend** dat dit **probleem** met deze **technische maatregelen** wordt **opgelost**?

- **Toepasbaarheid**

- **Technisch**

De uitvinding dient een **technisch probleem** op te lossen.

- **Duidelijk**

De beschrijving van de uitvinding dient **duidelijk genoeg** te zijn dat een vakman aan de hand daarvan het octrooi kan toepassen.

In beginsel **krijgt** de **aanvrager** van een **octrooi** het **recht** voortvloeiend hieruit. In artikel 8 ROW wordt er van uit gegaan dat de **aanvrager** ook de **uitvinder** is. Indien de aanvrager **onrechtmatig** heeft **aangevraagd** kan de **daadwerkelijke uitvinder** zich **hiertegen verzetten**. Indien de **uitvinding** is gedaan in **dienstverband** en **behoorde de werkzaamheden** ook tot de **taken** van de **werknemer**, dan komt het **recht** van **aanvraag toe** aan de **werkgever**, volgens artikel 12 ROW. Deze werknemer kan wel een **vergoeding vragen** indien zijn **loon niet** in **verhouding** staat tot het **voordeel** die de **werkgever geniet**, volgens artikel 12 lid 6 ROW.

Vraagt de werknemer toch een octrooi aan, dan wordt deze buiten beschouwing gelaten volgens artikel 12 lid 4 ROW.

Een aanvraag kan geschieden in **Nederland (eerste spoor)**, **Europees (tweede spoor)** of **internationaal (derde spoor)**. Bij de Europese variant wordt een **nationaal octrooi verkregen** voor elk door de aanvrager aangegeven land, net zoals bij de internationale variant. Maar bij een **Europese** aanvraag kan in een ander tijdens **procedure oppositie bieden**. Een octrooi is **enkel en alleen beschermd** in de **landen** waarin de **rechthebbende** een **octrooi heeft** op de uitvinding. In **andere landen mag** men aan de haal gaan met de uitvinding, **maar niet vermarkten** naar de landen met het octrooi. Daarbij is het altijd zo, first come first served. Als iemand **tegelijk dezelfde uitvinding** heeft gedaan **wint diegene** die als **eerste de aanvraag indient**. Een **nadeel** van de **Nederlandse** octrooi is dat deze **in beginsel altijd gegeven** wordt, **mits** voldaan wordt aan de **processuele vereisten**. Dit **betekent** echter **niet** dat zo'n uitvinding **nieuw** of **inventief** genoeg is en dus stand houdt in een **gerechtelijk geschil**.

Een ander **mag niet zonder toestemming** van de **octrooirechthebbende** de **uitvinding exploiteren**. De rechthebbende kan winst behalen door de uitvinding **toe te passen** (de **werkwijze** toepassen of **voortbrengsel** produceren). Deze kan ook het octrooi **verkopen** of een **licentie** voor **gebruikmaking verkopen**.

Een **octrooi** is het **meest omvattende IE-recht**, de **omschrijving bepaalt de omvang**. Het kan daarom **grote gevolgen** hebben. Het kan een **bedrijf makkelijk failliet** maken en is zeer belangrijk voor **concurrentie**. Daarentegen is het een **onzeker** recht, dat een octrooi **verleend is betekent niet** dat het **niet vernietigd** wordt in een rechtszaak. Zo'n **rechtszaak** kan **erg kostbaar** zijn, dankzij 1019h rechtsvordering kan partij **volledige proceskostenvergoeding** eisen **tenzij** de **billijkheid** zich daartegen **verzet**. Daarbij, een **octrooi geldt enkel** voor het **land van aanvraag**, welke op zichzelf al zeer duur is.

Tot slot wordt een **octrooi openbaar** gemaakt, waardoor **iedereen** de **kennis** kan **vergaren**. Soms kan het daarom wijzer zijn een uitvinding geheim te houden. Het nadeel daarvan is dat bij openbaarmaking je niet beschermd bent.

3.2. Doel IE-rechten

Het doel van IE-rechten is voornamelijk om de **investeringen** van het maken van de **uitvinding** te **rechtvaardigen**. Hier zit namelijk meestal **hoge kosten** aan. Daarnaast is het vaak **onzeker** of het **onderzoek** een **succes** is. Verder zou er **zonder** de **bescherming** van het IE-recht een concurrent een **uitvinding** kunnen '**reverse engineeren**', ofwel, uit elkaar halen om te zien hoe het gemaakt is, en zo hier gebruik van kunnen maken. **Concurrenten gebruiken** maar al te **graag** van **nieuwe technieken**.

Daarnaast heeft het IE-recht de bedoeling om **kennisdisseminatie** te creëren. Het **verspreiden** en **delen** van **kennis** zodat anderen het kunnen gebruiken. De kennis wordt namelijk **openbaar** gemaakt dankzij het IE-recht, waarbij het zonder geheim gehouden zou worden. Men kan deze kennis **gebruiken** voor verder **onderzoek** doordat het **enkel** de **toepassing beschermd**.

Een nadeel is echter dat men dankzij het IE-recht een **monopolie** op **kennis mogelijk** is. Soms heb je **andere rechthebbende nodig** om een bepaald product te maken vanwege al deze rechten. Het kan ook zijn dat een **octrooi zo ruim geformuleerd** is dat **voortbouwen** op deze kennis **nagenoeg onmogelijk** is.

Week 4: Databankenrecht & Arbeidsrecht

4.1. Databankrecht

Het databankenrecht **beschermd** de **investering** om een **verzameling** van **gegevens** te maken, zie in het **specifiek artikel 1 lid 1 van de Databankenwet**. In **tegenstelling** tot **Auteursrecht** hoeft dit **niet oorspronkelijk** te zijn, het **vereist** wel een **mate** van **investering**. Bij het **doen** van zo'n **investering schep** je zo'n **recht**. Door dit Databankenrecht mogen **anderen** de gegevens **niet opvragen** (vgl. **verveelvoudigen**) of **hergebruiken**. **Desalniettemin** blijft er **eventueel Auteursrecht berusten** op de **losse elementen** die in zo'n databank zitten. Het doet **niet** het **Auteursrecht teniet**.

Bij databankenrecht **krijgt** de **investeerder** het **recht**. **Diegene** die **alle risico's draagt**. Dit kan ook in de **vorm** van **inspanning** zijn. Over het **algemeen** is dit **nagenoeg altijd** een **bedrijf**.

4.2. Arbeidsrecht

Het arbeidsrecht kan de kennis binnen een bedrijf op meerdere manieren beschermen. Dit **ziet toe** op **impliciete** kennis, **kennis** van de **werknemers**. In **tegenstelling** tot **expliciete** kennis kan een **bedrijf geen 'eigendom'** hebben op **impliciete kennis**. Een werknemer is eigendom van in zijn hoofd zittende kennis. Dit zie je heel goed terug in artikel **19 lid 3 Gw**, **vrije keuze van arbeid**. Toch kan een **bedrijf** de kennis van zo'n **werknemer (tijdelijk)** aan zich laten **binden**. Dit kan via een **concurrentiebeding**, **opleidingsbeding**, **geheimhoudingsbeding** en **relatiebeding**. Maar waarom zou je dit doen? Je zou kunnen zeggen dat je de kennis van de werknemer zou kunnen borgen. Dat kan ook deels. Maar elke werknemer is **uniek** en heeft zijn eigen waarde. Het **vervangen kost** ook **tijd** en **geld**. Tevens, bij **verlies** is de **kennis** ook voor **altijd weg**. Sommige kennis kan je niet overnemen, **sommige kennis berust** op **ervaring**. Dit is **niet los te koppelen**.

4.2.1. Concurrentiebeding

Het concurrentiebeding is **wettelijk geregeld** in artikel **7:653 Bw**. Het bepaalt dat een werknemer **na ontslag niet werkzaam mag** zijn op een **bepaald gebied**, binnen een **bepaald**

territoriaal bereik voor een **bepaalde duur**. Het moet gaan om en **schriftelijke overeenkomst** bij een **meerderjarige werknemer** voor **onbepaalde duur**. **Tijdelijke contracten** mogen dus **niet, tenzij** er **zwaarwegende belangen** zijn. Daarnaast moet het gaan om **bijzondere kennis**, **algemene kennis** valt hier **niet** onder. Zo kan iemand in de horeca als kok werken, wat speciale kennis vereist en vervolgens prima elders als barkeeper werken omdat het over het algemeen geen bijzondere kennis vereist. Dit is ook de **sterkste vorm** in het **arbeidsrecht** om kennis binnen een bedrijf te behouden doordat het **vergaande gevolgen** heeft voor de **werknemer**.

Door zo'n **beding** bindt de werkgever de kennis aan zich doordat de **werknemer gedemotiveerd** wordt om te **vertrekken** doordat zijn **werkvrijheid bemoeilijkt** wordt.

Een **werkgever** kan zich **niet beroepen** op zo'n **beding indien** het **ontslag door toedoen** van de **werkgever** is. **Wettelijk** wordt hierover gesproken wanneer **oud-werkgever** **schadeplichtig** is **jegens oud-werknemer** door de **wijze van ontbinding**, zie hiervoor artikel 7:677 Bw. Ook kan een **concurrentiebeding onredelijk** zijn **indien** dit **onbillijk** is. Denk hierbij aan:

- **Onredelijk functioneel bereik.**
De beroepsomschrijving is zo breed dat bijna alles hieronder valt.
- **Onredelijk temporeel bereik**
Na ontslag blijft het beding te lang in werking. Gebruikelijk is 1 jaar.
- **Onredelijk geografisch bereik**
Als het bereik zo groot is dat men nergens meer kan werken. Dit druist in tegen het vrij verkeer van diensten beginsel.

Bij **schending** van zo'n beding heeft de oud-werkgever recht op een (schade)**vergoeding** wegens **wanprestatie** bij de **werknemer** of **onrechtmatige daad** van de nieuwe werkgever.

4.2.2. *Opleidingsbeding*

In **tegenstelling** tot een **concurrentiebeding** wordt de werknemer **niet de vrijheid ontnomen** om **elders te werken**. Maar dient deze een **vergoeding** te **betalen** aan oud-werkgever voor het **verschaffen** van een **opleiding** op zijn/haar kosten, **indien werknemer tijdens** of **binnen bepaalde tijd** na de opleiding **ontslag neemt**. **Opgeleid** worden **door middel** van **socialisatie**, zie eerdere hoofdstukken, **valt hier niet onder**. Het moet **cursus** of **opleiding behelzen** welke **niet intern** in het **bedrijf** gevolgd is. De **vergoeding bedraagt** een **percentage** van de **opleidingskosten**. **Hoe meer tijd verstreken** is **sinds voltooiing** van de **opleiding**, **des te lager** het **percentage**. Ondanks dat het slechts om een percentage gaat kan het om veel geld gaan, opleidingen zijn immers **dure aangelegenheden**.

Op deze wijze bindt een werkgever zojuist vergaarde kennis aan zich. Dit **voorkomt** dat deze **nieuwe kennis direct de deur uit wandelt**. Het wordt vaak gebruikt in combinatie met een concurrentiebeding en wordt samen als ideaal geacht.

4.2.3. Geheimhoudingsbeding

Het gebruiken van een **geheimhoudingsbeding** is een grote **tegenhanger** van het **octrooirecht**. Dit verplicht de werknemer om **bedrijfsgeheimen, informatie niet bedoeld voor het publieke domein**, je raad het al, geheim te houden. **Schending** hiervan is **strafbaar** op de voet van 273 lid 1 Sr. Het is **ook** een **reden** voor **ontslag op staande voet** volgens art. 7:678 lid 2 sub i Bw. Het verschil met het octrooirecht is dat zo'n beding (veel) **minder bescherming** biedt. **Daarentegen blijft** de kennis, als het goed is, wel **geheim en niet openbaar** wat bij een octrooi wel het geval is.

Ook **zonder zo'n beding kan** het **doorgeven van bedrijfsgeheimen in strijd zijn** met wat men in het **verkeer betaamt te doen** en zo een **onrechtmatige daad begaan**. Zie dan ook het **Lindebaum/Cohen** arrest. Zo vallen **klantgegevens** ook onder **bedrijfsgeheimen**.

4.2.4. Relatiebeding

Een **relatiebeding belemmert** de inmiddels **oud-werknemer** om **klanten te benaderen van oud-werkgever**. Het **ziet** in tegenstelling tot de andere bedingen **niet direct toe op kennis** binnen een bedrijf. **Indirect** wel omdat een werknemer **specifieke kennis** kan bezitten **over een klant**. Soms wordt in de **rechtspraak** te **ruime concurrentiebedingen omgezet** in een **relatiebeding** om het redelijk te houden. Let wel op, **klanten mogen** wel op **eigen initiatief** de **oud-werknemer benaderen, hierdoor** ontstaat **geen schending** van het **beding**.

Week 5: Kennis in advocatuur & voetbal

5.1. Voetbal

Bepaalde **kennis, of vaardigheden**, op een **zodanige manier borgen** dat **iemand niet** naar een **andere werkgever kan is volgens** het **Bosman arrest in strijd met het vrije verkeer van werknemers**. Hierbij ging het om dat een voetballer een certificaat (lees: toestemming) nodig had van zijn oude club/werkgever voordat hij elders mocht werken. Het **transfersysteem** binnen de voetbal is daarom omgegooid. Helaas is dit **nieuwe systeem ook in strijd met EU recht**. Dit systeem regelde dat elke club die bijdroeg aan de opleiding van de voetballer een vergoeding kreeg van de nieuwe club waarbij de voetballer toetrad. Dit is onredelijk doordat het **geen bepaalde duur kent**. Een ruime concurrentiebeding gaat ook niet, want het mag enkel voor een bepaalde tijd en niet te ruim doordat dit anders onredelijk is wegens EU-recht.

Dit is uiteraard erg vervelend voor **clubs**, zij **besteden** immers **veel geld** aan het **opleiden** van voetballers. Dit **betreft** enkel **impliciete kennis**. Zoals we eerder hebben gezien kun je hier

geen eigendom op hebben. **Verkoop van spelers** is hun **voornaamste inkomstenbron**. **Zonder een transfersysteem verdient een club niet meer veel** aan een speler, er is **dan ook geen reden meer** voor hen om de **investeringen** in de **opleiding** te **rechtvaardigen**.

5.2. Advocatuur

Concurrentiebedingen zijn, **omwille** van een **goede rechtsbijstand, niet toegestaan** in de advocatuur. De Nederlandse Orde van Advocaten heeft een modelovereenkomst opgesteld waarbij advocaat-stagiaires een vergoeding betalen aan oud-werkgever indien ze winst behalen met een klant van de oud-werkgever. Een relatiebeding is bij advocaat-stagiaires toegestaan mits dit maximaal 1 jaar betreft en hier toestemming is gegeven door de raad van toezicht van de orde. Dit wordt echter enkel gegeven bij specifieke lokale omstandigheden.

Binnen de advocatuur kan je **drie typen kenniswerk** onderscheiden:

- **Brain** (specialist)
Deze bezit op een specifiek gebied een grote hoeveelheid kennis. Dit verkrijg je door de juiste mensen te werven. Een gevaar hier is dat men geen routine klussen moet toespelen naar de specialist.
- **Grey hair** (ervaren jurist)
Deze bezit op bepaalde gebieden veel ervaring, waardoor deze niet-standaard gevallen of uitzonderingen goed op kan merken. Dit verkrijg je door kennisvergaring te stimuleren en door aan socialisatie te doen. Het gevaar is dat juristen de neiging hebben om het expertisegebied eigen te maken.
- **Procedure** (routine personeel)
Standaard werk, zoals het maken van standaardaktes. Dit kan het beste geborgd worden door de kennis vast te leggen via bijvoorbeeld een kennisbank. Een gevaar is dat er fouten gemaakt kunnen worden doordat uitzonderingen niet herkend worden.

Bij **grote advocatenkantoren verzorgen partners** het **contact** met (grote) **klanten**. Dit in verband met **klantenbinding**. Doordat ze **partner** zijn hebben ze een **aandeel** in het **bedrijf**. Als ze **weglopen verliezen** ze hier dan **zelf** ook onder. **Niet-partners** worden om **die reden vermeden** voor **klantencontact**, zij hebben immers minder last bij vertrek. Dit is erg **belangrijk** in de **advocatuur** doordat **klanten** veel **waarde hechten** aan **bepaalde advocaten**, mede doordat die advocaten door de jaren heen het bedrijf beter begrijpen dan een ander. De **grote kantoren hanteren** daarom vaak de **cultuur** dat je of **partner wordt of op den duur eruit wordt gezet** om **klantbinding te voorkomen**.

Week 6: UWV

Doordat het UWV taak heeft om enkele wettelijke bepalingen uit te voeren is de kennis die UWV bezit van juridische aard.

6.1. Organisatie UWV

De UWV kent **drie afdelingen**. De afdelingen **SMZ** en de afdeling **Uitkeren** behandelen **primaire besluiten**. De afdeling **Bezwaar & Beroep (B&B)** behandelen, niet geheel onverwacht, bezwaar en beroep. SMZ behandelt **sociaal medische** zaken en hebben **artsen** en **arbeidsdeskundigen** als **medewerkers**. Afdeling **uitkeren** behandelen de **wettelijke taken** van de UWV. Dit zijn daarom ook **juridische werknemers**. Een werknemer bij afdeling **Uitkeren** behandelt meestal **één wet** waarbij de werknemers bij **B&B alle wetten dienen toe** te kunnen **passen**. Bij **onenigheid betreffende** een **primair besluit** kan men in **bezwaar** bij de afdeling **B&B**, waarna je in **beroep** kan gaan bij de **rechtbank** en in **hoger beroep** de **Centrale Raad van Beroep**.

6.2. Informatieverwerking

De **primaire afdeling** selecteert welke **gegevens relevant** is voor **behandeling** van een **verzoek**. Welke **feiten** en **omstandigheden**. Deze informatie dient **gekwalificeerd** te worden **aan de hand** van de **wet, regelgeving, rechtsgevolg** en de **verzoek** zelf. Deze **informatie** wordt meestal **opgeslagen** in een (elektronisch) **document**. **Ordering** van dossiers vindt plaats **aan de hand** van de **rechtsvraag**.

6.3. Kennis

De UWV heeft als **taak** bepaalde **wetten uit te voeren**. Dit doen ze door middel van het nemen van **besluiten** op grond van 1:3 AWB. Hiervoor is **informatie** en **kennis nodig**. De **expliciete kennis** van de UWV bevindt zich in de **(kennis)systemen** van de organisatie, net zoals de **vereiste informatie**. Het **kennissysteem** bestaat momenteel uit een **juridische kennisdatabank**. De **impliciete kennis** zit uiteraard in de **mensen** zelf.

De **primaire afdelingen** behandelen vooral de **'wat'**. Wat wordt **vastgesteld** en wat wordt **besluit**? Daarentegen kijkt de afdeling **B&B** meer naar **hoe, hoe** is men **tot dit besluit gekomen**? **Computersystemen helpen** hierbij, **maar** het **brengt** het **informatieplicht in gevaar** doordat ze zo **nauwkeurig** zijn. Desalniettemin spelen ze een belangrijke rol.

6.4. Juridische kennismanagementmodellen

Zoals eerder beschreven zijn er **drie** typen **kennismodellen**. De **brain, grey hair** en **procedure**. Ook de UWV maakt hier gebruik van. De **procedure** wordt vooral gebruik voor **primaire besluitvorming** doordat dit **snel** kan gebeuren en **weinig juridische kennis vereist**. De **grey hair** projects zijn vooral de **bezwaar** en **beroepszaken**. Doordat het **geen routine** meer betreft **vereist** het een **ervaren jurist**. In gevallen van **princiële hoger** beroepszaken

gaat men naar **brain** projects. Dit vereist **gespecialiseerde kennis** en **creatieve oplossingen**. Gevaren die kunnen spelen is dat de **brain** projecten wel bij de **specialisten terecht dienen** te komen. Maar **wie bepaalt** dat **wanneer** iets een **brain** project is? Daarnaast is er een **discussie** of **specialisten** mogelijk iets meer dienen te **generaliseren** zodat ze meer leren doordat hun **wereldbeeld** mogelijk wordt **verstoord** door anderen en **hieruit leren**, ofwel **constructivisme**. Bij **routinematige projecten** ligt het **gevaar** dat men **bepaalde relevante informatie over het hoofd** kan zien.

Week 7: Waarde van kennis

7.1. Jaarrekening & boommetafoor

Hoe goed het gesteld staat met een **bedrijf** kun je **niet altijd** aflezen vanuit een **jaarrekening**. Een **jaarrekening** is **verplicht** op grond van 2:362 Bw. Het geeft men **inzicht** in de **winstgevendheid** van een **onderneming**. In een **jaarrekening mist** de **hoeveelheid** en **kwaliteit** van **kennis** die een bedrijf heeft. Zo kun je niet zien hoe ver men is met het doen van een onderzoek en of men kennis vergaart om de toekomst te kunnen weerstaan. Je ziet mogelijk enkel de kosten van zoiets. Maar **kennis** is wel **bepalend** voor de **waarde** van een bedrijf. Zo kan een bedrijf veel **activa (bezittingen)** hebben en weinig **passiva (schulden)**. Maar een bedrijf is **meer waard** dan de **balans** (activa minus passiva) **indien** de **kennis** van het bedrijf en de **investering** die het doet in kennis op **goed niveau** zit. Daarom kan het zijn dat een bedrijf op de beurs het dubbele waard is terwijl de balans van het bedrijf veel minder is.

7.1.1. Boommetafoor

Dit **hierboven** kan **verklaard** worden aan de hand van de **boommetafoor**. De **bloei** van de **boom** is de **winst** van een **bedrijf**. Dit kan op enig moment goed of slecht zijn. Maar **belangrijker** zijn de **wortels**, die de **kennis vertegenwoordigd**. Als de boom weinig wortels heeft kan het mogelijk het jaar niet overleven. Als je hier in gaat snijden, ofwel bezuinigen, kan je op den duur hier last van ondervinden.

7.2. Intellectueel kapitaal

Om de **waarde** van **kennis** te **bepalen** maakt men gebruik van **intellectueel kapitaal**. Dit is **menselijk kapitaal** plus **structureel kapitaal**. Het **nut** om dit te **meten** is zodat je naar **buiten toe gezond** lijkt en daarmee **geld** kan **aantrekken**. Ook kun je je **aandeelhouders** hiermee **informer**en hoe het gaat. **Binnen** het **bedrijf** kun op deze manier **aandacht vestigen** op **kennismanagement**.

Het **probleem** hierbij is dat het **moeilijk** te **meten** is. **Hoeveel** is immers een **werknemer waard**? **Hoeveel** is een **octrooi waard**? Het zou **makkelijk** zijn om hier **zelf** een **waarde** aan

te **hangen** om goed naar buiten te kunnen komen. Hierom bestaat het **voorzichtigheidsbeginsel**. **Impliciete** of **expliciete kennis** zet je **niet zomaar** op een **jaarrekening**. Enkel **bezittingen** mogen **geactiveerd** worden en daarom terug te vinden zijn op de jaarrekening. De **vereisten** hiervoor zijn dat er sprake is van een vorm van **eigendom**, **objectief meetbaar** in **geld** en het moet **winst kunnen opleveren**. **Hierdoor** zal **impliciete kennis** **nooit** op een **jaarrekening terecht** kunnen komen, je kan immers geen kennis bezitten van werknemers.

Het vervelende is echter, door het niet (mogen) activeren van de **kennis** zie je **enkel de kosten** hiervan op de **jaarrekening**. De **verworven kennis** zie je **meestal** niet op de **jaarrekening**.

Onder slechts **enkele omstandigheden** mogen **immateriële goederen geactiveerd** worden, volgens 2:365 Bw. Zo kan de kosten van **ontwikkeling meegenomen** worden. Maar ook **gekochte octrooien** mogen **meegerekend** worden, **zelfgemaakt niet**. Door de **koop** zit er een **prijkaartje** aan het **octrooi** waardoor het gebruikt mag worden. Dit zijn echter **meestal kosten**, welke over het algemeen **niet bijdragen** aan de **waarde** van een **bedrijf**.

7.2.1. Menselijk kapitaal

De waarde van menselijk kapitaal, de **kennis** en **vaardigheden** van **werknemers**, wordt bekeken aan de hand van **verschillende indicatoren**:

- **Opleidingsniveau van personeel**
- **De investering in opleidingen of cursussen**
- **De demografie van het personeel**. Wat is de **gemiddelde leeftijd** en **aantal dienstjaren**?

Juridisch kun je het **arbeidsrecht** gebruiken om dit te verbeteren zoals beschreven in eerdere hoofdstukken. Het **effect** is echter maar **gering**.

7.2.2. Structureel kapitaal

Structureel kapitaal, **al het faciliterende waardoor werknemers productief kunnen zijn**, ofwel bepaalde **bezittingen** van een **onderneming**, wordt bepaald door enkele indicatoren:

- **Klantrelaties**
Juridisch kan je het **databankenrecht** (klantendatabase) en **merkenrecht** of **handelsnamenrecht** gebruiken om de waarde te verbeteren.
 - **Aantal klanten**
 - **Marktaandeel** van deze klanten tezamen
 - De **index** van **tevredenheid** van klanten
 - De **gemiddelde duur** van een **klantrelatie**
 - Het **verlies** van **klanten**

- **Bedrijfscultuur**

Juridisch zou het **octrooirecht** (op **bedrijfsvoering**) of een **handelsnaam** de waarde van dit aspect kunnen verbeteren.

- De **tevredenheid** van het **personeel**
- De **hoogte** van het **scholingsbudget**
- De **hoogte** van het **ziekteverzuim**
- De **aantrekkingskracht** voor **nieuw personeel**

- **Expliciete kennis**